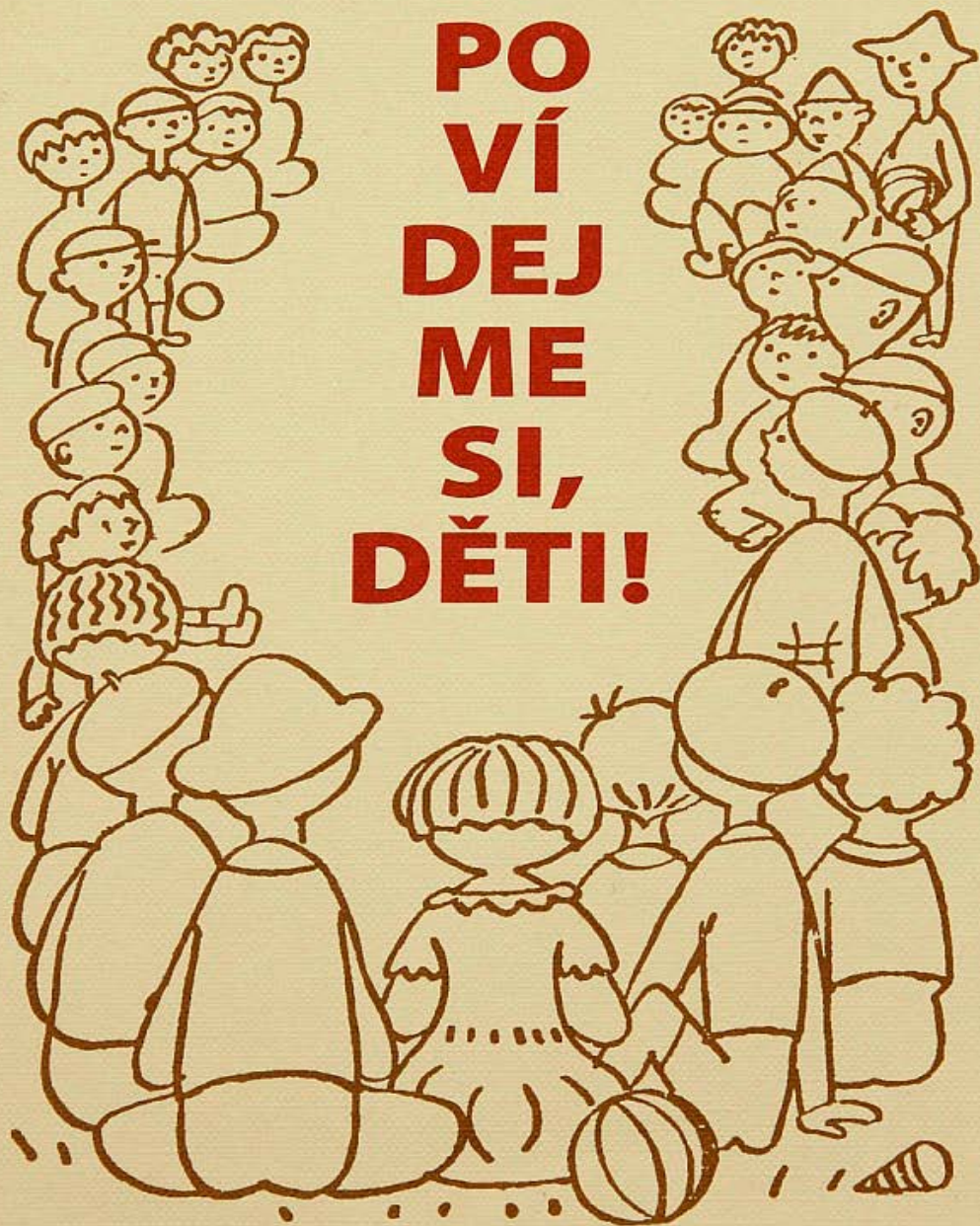

JOSEF ČAPEK

**PO
VÍ
DEJ
ME
SI,
DĚTI!**

TRIÁDA

Povídejme si, děti!

JOSEF ČAPEK

PO
VÍ
DEJ
ME
SI,
DĚTI!

TRIÁDA

© Josef Čapek – dědicové, 2014
ISBN 978-80-7474-101-2
ISBN (PDF) 978-80-7474-316-0
ISBN (ePub) 978-80-7474-317-7
ISBN (mobi) 978-80-7474-318-4

Že prý mám zas povídat něco pro děti.

Ono se řekne povídat, ale co? Měla by to být nějaká pohádka? – Cožpak o to, nějaká pohádka, to by bylo pěkné! – Ale jaká pohádka by to měla být? O králi, o královně, o nějaké princezně? – Třebas, ale takové pohádky už známe. – Tak o Palečkovi, o obrovi, o víle? – To už také známe! – A což o čarodějnici, o drakovi? – Známe! – Tak tedy o čertovi nebo o hloupém Honzovi! – Ty ne, ty už také známe!

Tak tedy víte co, děti? Nebudeme si povídat žádnou pohádku, když už je všechny znáte, ale budeme si povídat, jako si povídají velcí lidé.

Tak ano! To my moc rádi slyšíme, jak si velcí lidé povídají; to se nám někdy tuze líbí.

Ale jak si povídají velcí lidé?

No, povídají si třeba něco o tom, co se právě děje, co zrovna dělají, co je opravdické.

Hm – a dělají děti a mají děti také něco opravdického?

A jejej, lidičky, jakpak by ne! Něco děláme jako děti a něco jako velcí lidé; takový my děti máme život. Dýcháme, spíme, jíme přece zrovna tak jako velcí lidé, stejně s nimi, vedle nich a jako oni a nemyslete si, vždyť my máme také své starosti: hra a škola, to je naše práce. A to všechno je docela opravdické, tak jako velcí lidé mají své opravdické věci. A o tom všem si budeme povídat, jako zas velcí lidé si mezi sebou povídají o svých věcech! – Tak, a teď, pane povídači, povídejte! Začněte už! Ale ať je to všechno pravda a ať je to zábavné! A nebudete-li to někde povídat dobře, však my vás okřiknem.

No tak, děti, já už povídám:

Vstávat!

Snídaně je už uvařená, děti, vstávejte!

Mmmmm – nám se ještě nechce.

Cože! Sluníčko už vstalo, vlásky si pročesalo, den se také probudil a celý se umyl a vy nechcete z postele ven?

A jakpak se ten den umyl?

No, jak se umyl: v rose se umyl a je celý čistý. A když někdy ráno prší, to den třeba zaspal a ještě se myje. Anebo někdy je den tuze špinavý, to pak prší po celý den, tak dlouho, až se celý umyje.

A co když prší v noci?

Když prší v noci? To se moc žbráchal a rozlil při tom po celém nebi vodu.

Aha. Ale nám se ještě nechce vstávat, však dnes nemáme školu.

I vy lenoši! Tak se aspoň protáhněte! Víte, jak se protahuje kočka, když se probudí?

Jak?

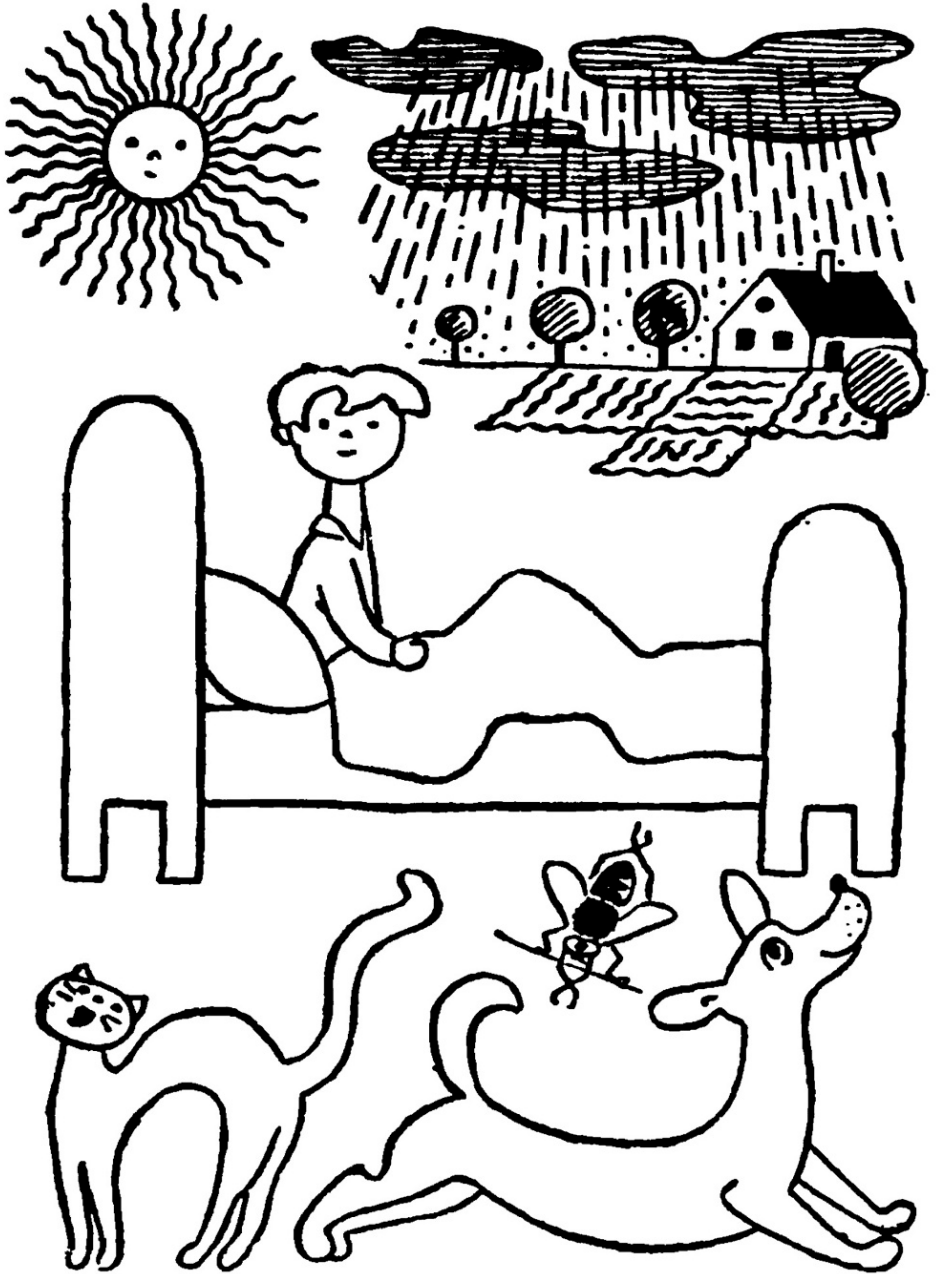
Prohne záda pěkně do obloučku nahoru.

A pes?

Ten se zas prohne dolů a při tom si protahuje všechny tlapy, aby mu trošičku vyrostly. Zkuste to po něm; uvidíte, jak se vám nožičky a ručičky hezky vytáhnou.

Hehe! A jakpak zívá moucha?

Moucha? Moucha, ta asi zívá pošeptmo. Ale máte vidět, jak se moucha pěkně myje. Jak ona si, panečku, čistí a drbe nožičky, jak si je o sebe tře a jak si drhne a češe hlavu; jenom kdyby vy děti jste to tak pořádně uměly a oč je moucha menší než vy! Tak a teď hupky z postele ven a umejte se!

Mytí

Huhú, když je ta voda tak studená!

To je zrovna dobře, to se tělo nejlépe otužuje; čerstvá voda je tuze zdravá. A co má říkat takhle třeba ryba? Ta je pořád ve studené vodě, ale čile tam sebou mrská a ani trochu se jí pak ta voda nezdá studená. A jak je taková ryba zdravá! Má ryba někdy kašel anebo rýmu? Nemá! Však také taková ryba nemá žádné šaty ani kapsy na nich, tak kde by nosila kapesník!

Ale když ta voda moc studí na krku!

To studí jen toho, kdo se myje nepořádně a nechává si krk špinavý. To mně vypravovala moje babička, že tam někde v Machově, co ona tam odtamtud byla, byl jeden kluk a ten se tak bál studené vody, že se nechtěl nikdy mýt. A tak byl ten kluk čím dál tím špinavější, až byl tak špinavý, že, říkala má babička, moh do něj marjánku sázet.

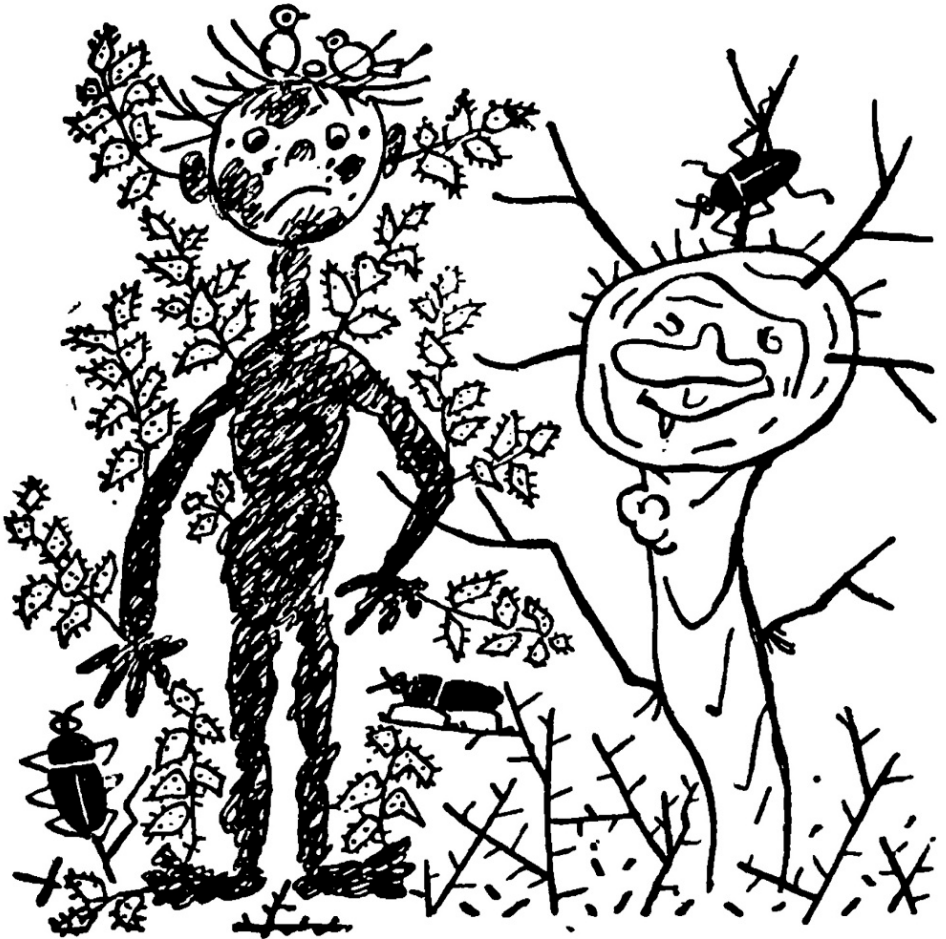
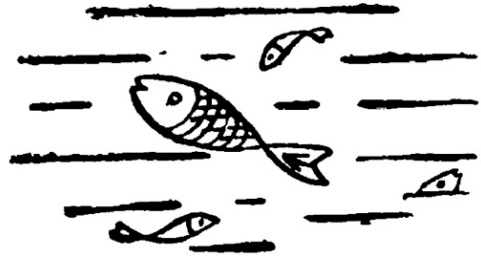
A sázeli do toho špinavého kluka marjánku?

I kdepak. On by tu marjánku potom nikdo nechtěl, ona by byla od toho kluka moc špinavá. Kopřivy na něm vyrostly a ve vlasech si mu vrabci udělali hnízdo.

A jak to s tím špinavým klukem potom dopadlo?

Nijak. Nikdo s ním nic nechtěl mít, jenom za ním běhaly husy a odštipovaly ty kopřivy, které na něm rostly. Pak si ho vzala stará shnilá vrba za muže, bydleli u takové špinavé louže a nikdo se tam za nimi ani nešel podívat, protože tam bylo mnoho trní a roští. A ta moje babička je viděla jen tak zdaleka; povídala, že tam po nich lezli velcí černí brouci.

Snídaně

Á, panečku, kafičko, to je dobrá věc! A kakao, to je také dobrá věc, když to někdo má. A rohlík nebo houska, a copak teprve vánočka, to je také dobrá věc, a chleba s máslem taky, a jakpak teprve, když je k tomu ještě zavařenina, to je ještě lepší věc. Sem s tou snídaní, sem s ní, to si dáme! Kdo se pořádně nenasnídá, kdo se v tom štárá a nípe, nedojí a nedopije, nechá stát v hrníčku, ten ničemu nerozumí, ten je hloupý. Ten neporoste, ten nebude mít pěkné červené tvářičky, ten bude hubený, bude mít ruce a nohy tenké jako hůlčičky, takový, když si bude někdy chtít poskočit, tak se třeba ta tenká lýtka někdy pod ním zlomí. Ale kdo se pořádně nasnídá, ten je silný, že by mohl zabít i sedmihlavého draka, kdyby nějakého potkal.

A co tedy snídál silný Stojša, že přemohl lítou saň?

O jejej, co ten všechno snídál! Ten vypil šest velkých hrnků kafička, snědl k tomu šest krajců chleba s máslem a ještě se navrch napil mléka a snědl několik housek a rohlíků a pak byl tak silný, že toho draka lehce přemohl. Možná, že se ten drak tenkrát pořádně nenasnídál, třebaš zapomněl nebo mu nechutnalo, to on jistě neměl tak dobré kafičko, jako máme my, a proto byl slabý a neubráníl se dobře tomu Stojšovi.

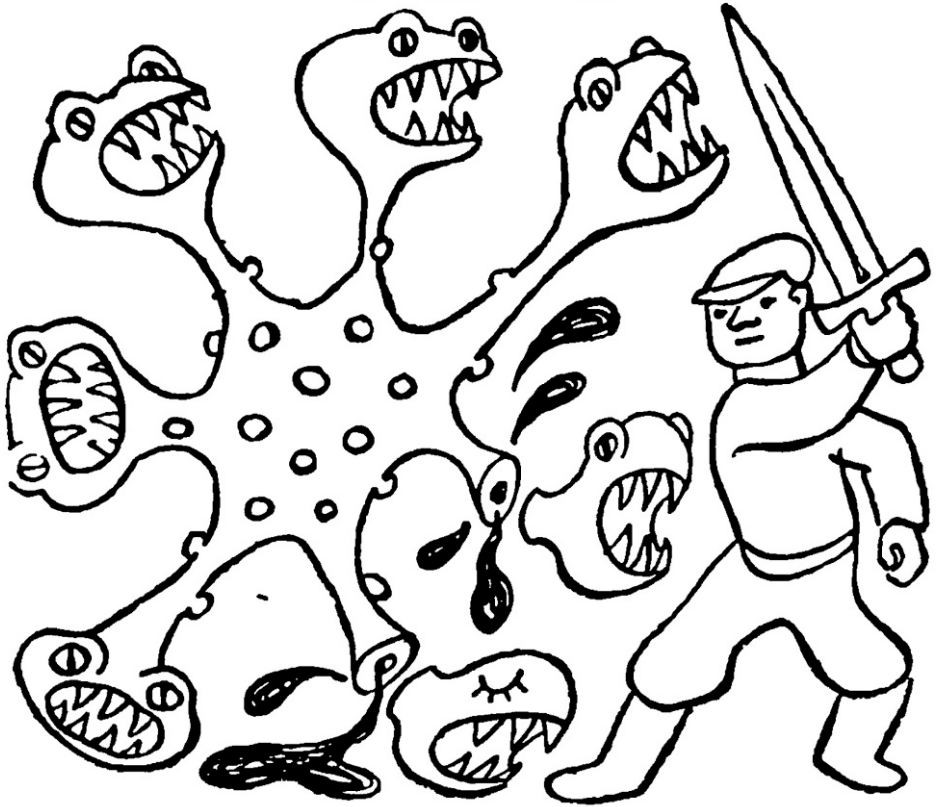
A co snídá drak?

Drak, ten asi snídá oheň a kamení, on jistě nemá žádnou takovou maminku, která by mu uvařila kávu.

A odkud je kafičko?

Kafičko, to rostou taková zrníčka na keřích někde až za mořem v dalekých zemích, kde pořád svítí sluníčko. Tak tam moc svítí sluníčko, že jsou tam lidé z toho slunce tak opálení, že mají od toho černou kůži. A to jsou černoši.

A kakao?

Kakao také jsou taková zrníčka a ta se rozemelou a z mouky z těch zrníček je kakao a také se z nich dělá čokoláda.

A z čeho je cukr a proč je tak sladký?

Cukr, ten se dělá z bílé sladké řepy. Roste taková řepa na poli a má takový tlustý kořen; a nejdřív musí pořádně napršet, aby ta řepa neměla žízeň a hlad. To je její snídaně. Potom musí být pěkně, aby na tu řepu hodně svítilo slunce. A jak to sluníčko svítí, tak ta řepa si z té jeho záře bere všechno to, co je v slunečním světle nejsladší. A z toho se v té řepě udělá sladká šťáva a z té šťávy se pak dělá cukr.

A hrušky a jablíčka jsou také sladké od toho, že si ze sluníčka berou sladkost?

Hrušky, jablíčka, víno, jahody a všechno ovoce také.

A jsou také černoši sladcí, když na ně tolik svítí sluníčko?

Černoši – no, možná že černoši jsou uvnitř sladcí, ale on je ještě nikdo neochutnal. Ono by to totiž dobře nešlo, dávat do kafička černochoy nebo si sypat černochoy na lívance.

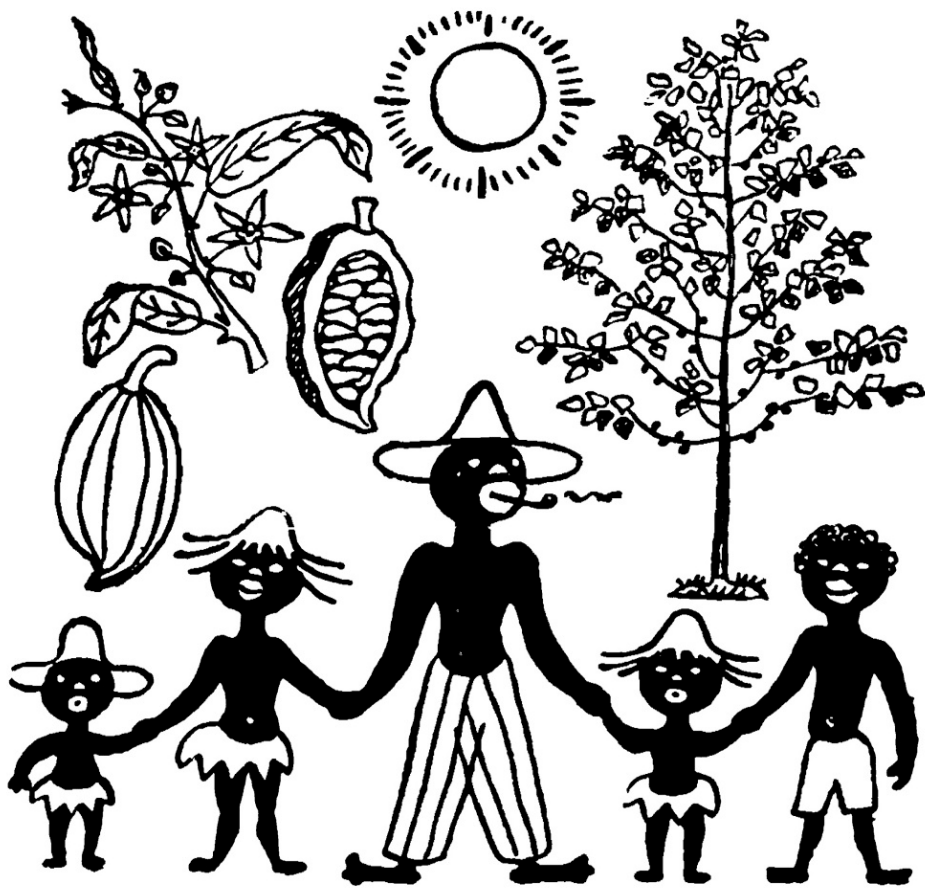
To je pravda. Ale proč je cukr bílý a není černý?

Protože by černý cukr vypadal jako uhlí a nikdo by pak nepoznal, že je to cukr. A kdyby byl cukr černý, tak by se z něho nedaly dělat všelijaké ty pěkně barevné bonbony a u cukráře by to vypadalo jako u uhlíře.

To je také pravda. Tak je to přece jen na světě všechno dobře uděláno.

A ještě snídaně a ještě strojení

Jemine, děti, to vám ta snídaně dlouho trvá. Jen jsme trochu při snídání povídali, jak roste kafičko a jak kakao a z čeho se dělá cukr, a už jste při tom zapoměly jíst. Tak honem! vždyť máte ještě plné hrněčky! vždyť to

budete mít studené jako kočičí nos! Ještě dobře, že dnes nemáte školu; to byste všechny přišly pozdě, když už slečna učitelka nebo pan učitel jsou u tabule. Vy jste mně pěkná chasa! Pořád aby člověk na vás musel dohlížet.

Frantíku, sed' rovněji, ano? A co ty, Věro, koukáš na strop? Hrněček máš před sebou na stole a ne na stropě. Alenka si pobryndala zástěrku, Petříček polil ubrus, Slávka kolem sebe nadělala drobečků, že by to sto pětadvacet slepic posbírat nestačilo, Karlíček se umazal máslem a Michal, ten sedí a pořád tou lžičkou míchá, míchá a míchá, až to všechno zamíchá. Je to s vámi, děti, trampota! Jakpak to budete dělat vy, až vyrostete a budete mít každé na starosti kopu dětí, a ony budou jíst tak nepořádně jako teď vy?

My? My na ty naše děti budeme přísné. Ty budou, panečku, muset poslouchat. Jak nebudou poslouchat, tak dostanou metličkou.

A koukejme, vy budete na své děti nějak přísné! To se ale honem naučte lépe jíst; nebo to ty vaše děti budou umět lépe než vy a budou se vám smát.

Tak, a teď ještě stroj! Jiříček chce jít ven bos, a zatím je tam zima a mokro, Karlíček si nechce umýt ruce, které si zamazal od másla, Alenka dělá zle, že nechce modrou zástěrku, že chce tu krásnou růžovou, a Zdenka ošklivě pobrekuje, že prý má ošklivé šatečky, že chce ty nejlepší, vyšíváné a s mašličkami, ty nedělní.

No ne, ta je ale hloupá! Ona mermomocí chce ty nejlepší šatečky, vyšíváné, krepdešínové, a zatím si máme jít hrát. Hra, holenku, to je, jako když lidé pracují, při tom se člověk třeba všelijak zvalí a umaže, co myslíš: na hru musíme mít hrací šaty a ne parádní. Jen počkej, Růženko! my si budeme pěkně hrát v písku, třeba se i pocejkáme vodou a ruce si od toho písku umažem, a naděláme si bábovek, koláčů, domů a zahrádek z písku, kolik se nám jen bude chtít. Ale ty nesmíš; umazala by sis parádní šatečky a ty nejsou na hraní, na ty se musí dávat pozor. My si budeme krásně hrát, ale ty ne: ty budeš chodit kolem a nebudeš smět na nic ani sáhnout. I ručičky budeš muset držet od těla, aby sis ty tvé parádní šaty neumazala. Tebe tak postavit do výkladní skříně jako pannu, ale na hru s tebou nic není; jdi se ukazovat někam na výstavu, jestli se bude vůbec někdo chtít na takovou ubrečenou koukat, ale na hru tě potřebovat nemůžem.